

CLEMENTINARUM LIBER TERTIUS.

TITULUS PRIMUS.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORUM.

CAP. UN.

Punit Clericos conjugatos, & alios personaliter, & publice carnificum, & tabernariorum officium exercentes, qui per dioecanos nominati, & tertio moniti, illud officium non dimittunt, vel dimissum reassumunt. Excitat etiam dioecanos contra illos Clericos, qui seculares actus exercent. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vicensi.
[an. 1312.]

Dioecanis a locorum districte precipimus, ut Clericos carnificum, seu macelliariorum, aut tabernariorum officium publice, & personaliter exercentes, nominati, & tertio moneant, ut sic ab huiusmodi officiis intra convenientem terminum momentum ipsorum arbitrio moderandum desistant, & quod ipsa nullo unquam tempore reassumant. Qui si taliter moniti ab his non desisterint, aut ipsa (ut praemissum est) exercendo resumpserint quodcumque conjugati omnino, non conjugati vero in rebus, & si omnino incedant ut Laici, in personis privilegium clericale, quamdiu praemissis insisterint, eo ipso amittant. Adversus vero alios Clericos negotiationibus, vel commerciis secularibus, vel officiis non convenientibus Clericali proposito publice insistentes, vel arma portantes, sic canonica servare studeant instituta, quod & illi ab excessibus compescantur huiusmodi, & ipsi de damnabili circa haec negligentia nequeant reprehendi.

CAP. II.

Premisso exordio, punit Primo Clericos beneficiatos, utentes publice virgata, vel partita veste. Secundo, Subdiaconos, & Diaconos. Tertio, omnes Clericos, tonsuram publice cum tali veste portantes. Quarto, habentes dignitatem, personatum, beneficium curatum, & Sacerdotes & Religiosos publice portantes talem vestem, vel insulam. Quinto, punit omnes praedictos utentes tabardo notabiliter brevi, integre foderato. Sexto, certas caligas Clericis interdicit. Joan. Andr.

Quoniam b qui abjectis vestibus proprio congruentibus ordini alias sumere, & in publico portare rationabili

a Vide Conc. Trid. sess. 22. de reform. c. 1. & Bernardinum Diaz. in pract. crim. can. c. 63. b Hanc constitutionem innovat, & ampliat Conc. Trid. sess. 14. de reform. c. 6.

causa cessante praesumat, professorum illius ordinis prerogativa se reddit indignum: praesenti constitutione sancimus, quod quicumque Clericus virgata, vel partita veste publice utetur (nisi causa rationabilis subfit) si beneficiatus extiterit, per sex menses a perceptione fructuum beneficiorum, quae obtinet, sit eo ipso suspensus. Si vero beneficiatus non fuerit, in sacris tamen ordinibus citra Sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum. Idem quoque censemus de Clericis aliis vestem talem simul & tonsuram publice deferentibus Clericalem. Dignitatem vero, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura imminet animarum, necnon caeteri in Sacerdotio constituti, ac religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem ostendere, si (praeterquam ex causa rationabili) publice vestem ferant huiusmodi, aut insulam, seu pileum a lineum publice portent in capite, sint eo ipso, beneficiati videlicet a perceptione fructuum beneficiorum, quae obtinent, suspensi per annum. Caeteri vero Sacerdotes, & Religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum. Sed & tales, & caeteri quicumque Clerici utentes epithogio, seu tabardo foderato usque ad oram, & ita brevi, quod vestis inferior notabiliter videatur, epithogium ipsum seculares Clerici, & Religiosi administrationem habentes reneantur intra mensem dare pauperibus. Caeteri vero Religiosi administrationem non habentes intra idem tempus illud teneantur suis superioribus assignare in pios usus aliquos convertendum. Alioquin beneficiati suspensionis, caeteri vero inhabilitatis poenas praedictas, per idem tempus se noverint incurrisse. Huic insuper adijcimus sanctioni, ut Clerici, praesertim beneficiati, caligas scaccatis, rubeis, aut viridibus publice non utantur.

TITULUS II.

DE PREBENDIS, ET DIGNITATIBUS.

CAP. I.

Clausula inserta literis gratiosis super dignitate concessis, per quam provideri mandatur, ne animarum cura (si dignitati imminet) negligatur, vel per quam inhibetur electionem fieri dignitatis: non facit extendi gratiam ad dignitatem curatam, vel ad quam quis per electionem assumitur. hoc dicit Joan. Andr.

a Al. pileum juvenum.

Clemens V. in Concilio Vicensi.

Si dignitatem habenti de alia provideri mandemus a, dispensantes eum eo, ut simul utramque valeat retinere, de animarum cura, quae illis, vel alteri earum imminet, non habita mentione, gratia huiusmodi velut surreptitia nullius penitus est momenti: quanquam confectis super ea literis sit insertum, quod animarum cura (si dignitatibus ipsis, vel alteri earum imminet) nullatenus negligatur. Ad hoc si alicui provideri mandemus de dignitate ad cuiuscunque, vel quoruncunque collationem, provisionem, seu electionem, dignitates in ipsa Ecclesia pertinentes noscuntur, ne interim ad collationem ipsarum, seu provisionem procedant, vel quenquam eligant ad eandem de dignitate, ad quam consuevit quis per electionem assumi, impetranti non poterit provideri: cum in concessione gratiae (ad quam non angendam, sed exequendam debent, quae de inhibitione sequuntur, referri) nullam de electione fecerimus mentionem.

CAP. II.

Litera super provisione Clericorum non includunt hospitalia, & loca semita, & habentia iura spiritualia: nisi id exprimat. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Per literas a sede Apostolica, vel Legatis ipsius super provisione quorumlibet Clericorum directas, de xenodochiis, leprosanis, elemosynariis, seu hospitalibus (etiam si Ecclesias, vel Capellas, decimas, aut alia spiritualia iura noscantur habere) nulli posse decernimus b provideri: nisi hoc in Apostolicis literis caveatur expresse.

CAP. III.

Quo casu vacat una dignitas per receptionem alterius, vacant etiam plures.

Idem.

Si plures c obtinens dignitates aliam dignitatem, aut beneficium curam animarum habens acceptet, dispensatione super hoc legitime non obtenta: ejus possessione adepta pacifice, dignitates, quas prius habebat, ipso facto vacare censemus.

Sicut si dignitatem unicam obtinenti alia similis conferatur, ejus pacifica possessione habita, prima de jure vacaret.

CAP. IV.

Valet provisio facta proprio motu Papae vacans beneficia provis, quaecunque sint, & quoruncunque. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Si Romanus Pontifex de beneficio alicui motu proprio videat, de beneficiis, quae obtinet, non habita mentione, provisionem, seu gratiam huiusmodi fore validam declaramus, qualiacunque fuerint beneficia, dignitates, aut personatus, cum cura, & in numero quantocunque d, quae is habebat, cum sibi provisio facta fuit.

CAP. V.

Expectans beneficium, ad collationem Episcopi, devolutum ad illius Capitulum, obtinere non poterit: devolutum tamen ad Episcopum, vel etiam ad Papam ex cuiuscunque negligentia poterit obtinere.

Idem.

Si de beneficio ad cuiuscunque Episcopi collationem spectante alicui conferendo scribamus, sibi illud conferri

a De mandatis de providendo vide quod novissime sancivit Concilium Tridentinum. sess. 24. cap. 19. b Nota quod hoc verbum facit novum jus, & hoc tenet Zenze de jud. decernimus. Zabarel. c Vide Conc. Trid. sess. 7. de reform. c. 4. & sess. 24. de reform. c. 17. d Al. quorocunque.

non poterit, cujus collatio ex negligentia ipsius Episcopi ad ejusdem Capitulum devoluta existit. Licet provideri sibi possit de illo etiam, cujus ad ipsum Episcopum ex sui Capituli, vel alterius cuiuscunque, sive ad nos ex ipsius Episcopi, & aliorum in hoc eadem succedentium negligentia collatio fuerit devoluta.

CAP. VI.

Adeptus in Ecclesia dignitatem habentem Praebendam annexam, perdit primam Praebendam, quam habebat in illo. h. h. Joan. Andr.

Idem.

Si juxta nostri formam mandati Canonicatum, & Praebendam Ecclesiae Rutinensis adeptus, dignitatem, quam duxerit acceptandam, ibidem expectat, Archidiaconatum a inibi post vacantem, non obitante, quod certa sit sibi annexa Praebenda, poterit acceptare: primaque Praebenda hoc ipso vacabit, quod secundam cum Archidiaconatu praedicto pacifice fuerit affecturus.

TITULUS III.

DE CONCESSIONE PREBENDAE, ET ECCLESIAE NON VACANTIS.

CAP. I.

Decretum conditionale ante conditionis eventum non afficit potestatem ordinarii, vel alterius collatoris: secus quando acceptationis beneficii tempus adijcitur cum decreto. Et qui beneficium vacans ab executore petit, vel recepit, illud intelligitur accepisse: quae vacatio nota dicitur expectanti, ex quo in loco beneficii publice scitur.

Clemens V. in Concilio Vicensi. [an. 1312.]

Cum b ei, quem in scientia reputamus idoneum, si per inquisitionem executoris sibi deputati a nobis reperitus fuerit esse vitae laudabilis, & conversationis honestae, de beneficio certi valoris alicui provideri mandamus, adjicientes, quod de beneficio minoris valoris possit eidem, si voluerit, provideri, ac extunc etiam inane decernentes, & irritum, si secus a quoquam quavis auctoritate contigerit attentari: quia decretum huiusmodi in eventum duntaxat praedictarum conditionum suum sortitur effectum: antequam extet prima conditio, beneficium praetaxati valoris, & etiam minoris, priusquam suam impetrans super valore huiusmodi voluntatem declaret, conferri libere poterit per ordinarium, aut alium executorem a nobis ad providendum de tali beneficio deputatum. Secus autem fore censemus, quum decreto apposito alicui provideri mandamus de beneficio, quod intra mensem a vacationis ipsius notitia duxerit acceptandum, ut appositio mensis ejusdem aliquid afferat impetranti. Quin etiam beneficium, quod acceptare poterat, petendo sibi per suum executorem conferri, aut recipiendo sibi praesenti collatum: ipsum ex hoc acceptare, & collationem taliter sibi factam valere censemus. Caeterum ut tam diuturnis vacationibus, quam fraudibus, & litibus occurratur, praedictae vacationis notitiam impetrantem interpretamur habere, ex quo ipsa vacatio in loco, vel Ecclesia huiusmodi beneficii publice nota erit. Imputet quidem sibi, si hoc casu, quo de ipsius commodo agitur, id, quod per se, vel per alium scire potuerit, ignoravit.

[TI-

a Nota, quod Archidiaconatus est dignitas. vide Doct. in cap. de multa. de praeb. Archidiaconum, in cap. 1. de consuet. l. 6. & Abbatem. in cap. novit. de judic. b Nota, quod promovendus ad beneficium debet esse idoneus. de quo praeter Doct. hic vide Canonistas in cap. si eo tempore. de rescript. lib. 6. & in cap. ei cui. de praebend. eod. lib. Abb. in c. dudum. de elect. & Fel. in c. ult. de praesumpt.

TITULUS IV.
DE REBUS ECCLESIAE NON

ALIENANDIS.
CAP. I.

Religiosus, qui concedit alicui ad vitam, vel certum tempus jura, redditus vel possessiones administrationis, cui praeest, suspensus est ab officio, nisi duo concurrant: nec valet concessio, a quo casus excipit. h. d. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

[an. 1312.]

Monasteriorum, & aliarum administrationem regularium dispendiis occurrere cupientes, perpetuo prohibemus edicto b, ne quis Religiosus monasterio, prioratu, Ecclesiae, seu administrationi cuius praesidens, jura, redditus, aut possessiones ejusdem, alicui ad vitam ejus, seu aliud certum tempus, pecunia etiam inde recepta quovis modo concedat: nisi necessitas, aut utilitas monasterii, prioratus, Ecclesiae, aut administrationis hujusmodi hoc exposcat, conventus sui, aut si conventum non habeat, Praelati proprii assensu ad hoc nihilominus accedente. Si quis autem contra hoc fecerit, e poenam suspensionis ab officio eo ipso incurrat, nec ex concessione ipsius recipienti jus aliquod acquiratur. Verum praemissa ad locationes, vel etiam reddituum, aut fructuum venditiones, ad tempus modicum faciendas, declaramus nullatenus non extendi.

CAP. II.

Episcopus unire potest Ecclesiam alteri, vel loco religioso donare, etiam non vocato rectore, vel defensore. h. d. Joan. Andr.

Idem.

Si una Ecclesia alteri Ecclesiae, seu dignitati alicui, vel praebendae per Episcopum, suo consentiente Capitulo uniatur, aut religioso loco donetur, ex eo quod rector ipsius ad hoc vocatus, vel si vacabat, defensor ei super hoc datus non extitit, nequaquam id poterit impugnari. Quod si Episcopus (sui etiam Capituli accedente consensu) mensam suam, vel ipsi Capitulo aliquam duxerit Ecclesiam unendam: hoc irritum esse decernimus & inane; contraria quavis consuetudine non obstante.

TITULUS V.
DE RERUM PERMUTATIONE.

CAP. UN.

Collatio de beneficiis causa permutationis vacantibus facta aliis, quam permurantibus, non tenet. h. d. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Ne concessione juris utentibus praesertim circa spiritualia illudatur, si qua e beneficia ex causa permutationis, ab aliquibus resignata, aliis quam ipsis permutare volentibus conferantur, nullius hoc esse volumus firmitatis.

TITULUS VI.
DE TESTAMENTIS, & ULTIMIS
VOLUNTATIBUS.

CAP. UN.

Ordinarius loci rationem exigit a Religiosis etiam exemptis de testamentorum executionibus, quas gesserunt: & si circa id deliquerint, illos punit.

a al. ita: Idem b Propriet expressionem hujus verbi hac consuetudo ab omnibus ut lex generalis est servanda. ut l. 3. C. de legibus. Bonifacius de Vital. c. al. arretraverit. d. Circa uniones vide Statuta in Conc. Trid. s. 7. de reform. c. 6. & sess. 24. de reform. cap. 13. & 15. & sess. 25. de reform. c. 9. e. In vetust. cod. etiam impressis constanter legitur ita: si beneficia ex causa, &c.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Religiosis etiam exemptis, deputatis ad executionem cujuslibet ultimae voluntatis, circa ipsius executionis officium (quod utique non possunt, nisi a superiori suo petita super hoc licentia, & obtenta, suscipere) volentes praescindere materiam delinquendi: praesentis constitutionis auctoritate statuimus, quod tales, etiam si praelationis fungantur officio, locorum ordinariis debitam reddere, ipsique ordinarii ab eisdem absque dolo fraude, seu negligentia de susceptae executionis officio teneatur exigere rationem: illos, quos circa id deliquisse repererint, in aliorum exemplum poena debita (quocumque non obstante privilegio) puniunt.

TITULUS VII.
DE SEPULTURIS.

CAP. I.

Excommunicati sunt etiam exempti, qui in casibus non permittis defunctus sepeliunt in caemeteriis tempore interdicti: vel qui scienter sepeliunt excommunicatos publice, nominatim interdictos, vel manifestos usurarios. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Viennensi.

Os a, qui propriae temeritatis audacia defunctorum corpora, non sine contemptu clavium Ecclesiae, in caemeteriis interdicti tempore, in casibus non concessis a jure, vel excommunicatos publice, aut nominatim interdictos, vel usurarios manifestos scienter sepelire praesumunt: decernimus ipso facto excommunicationis sententiae subjacere: a qua nullatenus absolvantur, nisi prius ad arbitrium dioecesei Episcopi eis, quibus per praemissa fuerit injuria irrogata, satisfactionem exhibuerint competentem: nullo eis circa praemissa exemptionis, vel quovis alio privilegio, sub quacumque forma verborum concessio, aliquo modo suffragante.

CAP. II.

Pars, quae titulum respicit, hoc intendit: Praedicatores, & Minores in locis suis libere sepeliunt illos, qui hoc libere elegerint. De funeralibus tamen, & quibuscumque obventionibus, & relictis, etiam de quibus alias non debetur canonica, quartam, & non ultra solvent Ecclesiae parochiali. h. d. Joan. Andr.

Idem in eodem.

Dudum a Bonifacio Papa VIII. praedecessore nostro infrascripta edita decretali, Benedictus Papa undecimus praedecessor noster aliam illius revocatoriam promulgavit: quae quia (ut probavit effectus) nedum pacis ab auctore ipsius speratae fructum non attulit, quinimo discordiae, pro qua sedanda processerat, fomentum non modicum ministravit: nos eam omnino cassantes, aliam a praefato Bonifacio editam, sacro instante, & approbante Concilio innovamus, subjicientes tenorem illius, qui dignoscitur esse talis: Bonifacius Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Super cathedram praeminentiae pastoralis divina disponente clementia constituti: etsi multis & arduis, quae in amplum Romanae curiae alveum undique confluant quasi torrens, praegravemur negotiis, curis excitemur innumeris, cogitationibus plurimis distrahimur, circa id tamen ferventibus & votis intendimus, vacamus instantius, ac operosa studio sollicitudinis impertimur, ut ad divini nominis & gloriam, exaltationem catholicae fidei, & profectum fidelium animarum (praecipuis radicibus dissidiorum vepribus, & litigiorum anfractibus omnino subductis) inter Ecclesiarum antistites, ad curam & regimen gregis Domini deputatos,

a De intellectu vide Decium in c. ad hoc. ext. de privil. b Alias, frequentibus. c al. numinis.

tatos, ceterasque personas, quas ordo clericalis includit, pacis tranquillitas vigeat, fervor charitatis exaltet, invalescat concordiae unitas a, animorum identitas perseveret. Scimus enim, & ex evidentia facti colligimus, quod non nisi in pacis tempore bene colitur pacis auctor: nec ignoramus, quod dissensiones & scandala pravus actibus aditum praeparant, rancores & odia suscitant, & illicitis moribus aulum praebent. Ab olim siquidem inter Praelatos & Rectores, seu Sacerdotes ac Clericos parochialium Ecclesiarum, per diversas mundi provincias constitutos ex una parte, & Praedicatorum & Minorum ordinum fratres ex altera (pacis aemulo, fatore b zizaniae procurante) gravis & periculosa discordia extitit suscitata, super praedicationibus fidelium populis faciendis, eorum confessionibus audiendis, poenitentis injungendis eisdem, & tumulandis defunctorum corporibus, qui apud fratrum ipsorum Ecclesias, sive loca noscuntur eligere sepulturam. Nos autem (pii patris more laudabili) moleste ferentes incommoda filiorum, reducens ad exactae considerationis examen, ac intra pectoris claustra solite revolventes, quam sit plena periculis, quam onusta dispendiis, quamque in divinae majestatis conspectu reddat exofa discordia supradicta: & propterea intendentes paternae sollicitudinis studio illam prorsus evellere, ac omnimode submovere, nullis unquam futuris temporibus favente c Domino suscitanda: grandi quoque desiderio cupientes, ut hujusmodi negotium, quod potissime insidet cordi nostro, finem salubrem, & celerem per Apostolicam solertiae studium consequatur, diligenti cum fratribus nostris deliberatione praehabita super eo, ad honorem Dei, & exaltationem Catholicae fidei, quietum statum partium praedictarum, ac salutis animarum fidelium incrementum, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, ut dictorum ordinum fratres in Ecclesiis & locis eorum, ac in plateis communibus e libere valeant clero & populo praedicare, ac proponere verbum Dei: hora illa duntaxat excepta, in qua locorum Praelati praedicare voluerint, vel coram se facere solenniter praedicari, in qua praedicare cessabunt, praeterquam si aliud de Praelatorum ipsorum voluntate processerit, ac licentia speciali. In studiis autem generalibus, ubi sermones ad clerum ex more fieri solent diebus illis, quibus praedicari solenniter consuevit, ad funera etiam mortuorum, & in festis specialibus, sive peculiaribus eorumdem fratrum, possunt iidem fratres, & liceat eis libere praedicare: nisi forte illa hora, qua solet ad clerum in praedictis locis Dei verbum proponi, Episcopus, vel Praelatus superior clerum ad se generaliter convocaret, aut ex aliqua ratione, vel causa urgente clerum ipsum duceret congregandum. In Ecclesiis autem parochialibus fratres illi nullatenus audeant, vel debeant praedicare, vel proponere verbum Dei, nisi fratres praedicti a parochialibus Sacerdotibus invitati fuerint vel vocati, & de ipsorum benepacito & assensu, seu petita licentia fuerit & obtenta: nisi Episcopus, vel Praelatus superior per eosdem fratres praedicari mandaret. Statuimus etiam, & ordinamus auctoritate praedicta, ut in singulis civitatibus & dioecibus, in quibus loca fratrum ipsorum consistere dignoscuntur, vel in civitatibus & dioecibus locis ipsis vicinis, in quibus loca hujusmodi non habentur, magistri f priores provinciales Praedicatorum, aut eorum vicarii & generales g & provinciales ministri, & custodes Minorum ordinum praedictorum, ad praesentiam Praelatorum eorumdem locorum se conferant

a al. & animorum, &c. b al. Satoreque. c alias ita: auctore Domino. d al. ita: de fratrum nostrorum consilio, &c. e Vide l. sicut locus. f. s. fr. ff. quemad. servitus amitt. f alias magister. g al. generalis minister.

Tom. II.

per se vel per fratres, quos ad hoc idoneos fore putaverint, humiliter petitori, ut fratres, qui ad hoc electi fuerint in eorum civitatibus, & dioecibus confessiones subditorum suorum confiteri sibi volentium audire libere valeant, & hujusmodi contentibus (prout secundum Deum expedire cognoverint) poenitentias imponere salutares, atque eisdem absolutionis beneficium impendere de licentia, gratia, & benepacito eorumdem. Ac deinde praefati magistri, priores, provinciales, & ministri ordinum praedictorum, eligere studeant personas sufficientes, idoneas, vita probatas, discretas, modestas atque peritas, ad tam salubre ministerium & officium exequendum: quas sic ab ipsis electas repraesentent, vel faciant praesentari Praelatis, ut de eorum licentia, gratia, & benepacito in civitatibus & dioecibus eorumdem, hujusmodi personae sic electae, confessiones confiteri sibi volentium audiant, imponant poenitentias salutares, & beneficium absolutionis in posterum a impendant, prout superius est expressum: extra civitates & dioeceses, in quibus fuerint deputatae, per quas eas volumus, & non per provincias deputari, confessiones nullatenus audiri. Numerus autem personarum assumendarum ad hujusmodi officium exercendum esse debet, prout b universitas cleri & populi, ac multitudo vel paucitas exigit eorumdem. Et si iidem Praelati petitam licentiam confessionum hujusmodi audiendarum concesserint, illam praefati magistri, ministri, & alii cum gratiarum recipienti actione, distaeque personae sic electae commissum sibi officium exequantur. Quod si forte jam dicti Praelati quenquam ex dictis fratribus praesentatis eisdem ad hujusmodi officium nollent habere, vel non ducerent admittendum: eo amoto vel subtracto, loco ipsius similiter, eisdem praesentandus Praelatis possit, & debeat alius surrogari. Si vero iidem Praelati praefatis fratribus ad confessiones (ut praemittitur) audiendas electis, hujusmodi exhibere licentiam recusarint: nos ex nunc ipsis, ut confessionem sibi conferri volentium libere liciteque audire valeant, & eisdem poenitentias imponere salutares, atque eisdem beneficium absolutionis impertiri, gratiose concedimus de plenitudine Apostolicae potestatis. Per hujusmodi autem concessionem nequaquam intendimus personis, seu fratribus ipsis ad id taliter deputatis, potestatem in hoc impendere amplioem, quam in eo curatis, vel parochialibus Sacerdotibus est a jure concessa: nisi forsitan eis Ecclesiarum Praelati uberiorum in hac parte gratiam specialiter ducerent faciendam. Hujusmodi quoque statuto, & ordinationibus nostris adjicimus, ut fratres dictorum ordinum in Ecclesiis, vel locis suis ubilibet constitutis, liberam (ut sequitur) habeant sepulturam: videlicet, quod omnes ad eam recipere valeant, qui sepeliri elegerint in locis, & Ecclesiis memoratis. Verum ne parochiales Ecclesiae, & ipsarum curati, sive rectores, qui ministrare habent Ecclesiastica sacramenta, quibus noscitur de jure competere, praedicare seu proponere verbum Dei, & confessiones audire fidelium, debitis & necessariis beneficiis defraudentur, cum operariis mercedis exhibitio debeat: auctoritate Apostolica constituimus, & ordinamus eadem, ut dictorum ordinum fratres, de obventionibus omnibus tam funeralibus, quam quibuscumque, & quomodocumque relictis, distincte vel indistincte c, ad quoscunque certos, vel determinatos usus, de quibus etiam quarta, sive canonica portio dari, sive exigi non consuevit, vel non debet de jure: necnon de datis, vel

R r r

qua

a Haec due distinctiones, in posterum, desunt in antiquioribus codicibus. b Al. ita: prout universitas cleri & populi multitudo, vel paucitas exigit eorumdem. c Vide l. tutor petitus. s. 1. ff. de cast. pec. l. a filio. s. fr. ff. de alim. & cibis. leg. Font.

qualitercunque donatis in morte, seu mortis articulo in infirmitate donantis, vel dantis, de qua decesserit, quomodocunque directe, vel indirecte fratribus ipsis, vel aliis pro eisdem, quartam partem [quam auctoritate Apostolica taxamus, & etiam limitamus] parochialibus Sacerdotibus, & Ecclesiarum Rectoribus, seu curatis largiri integre teneantur. Facturi & curaturi, quod nec alii, nec aliis, a quibus quarta huiusmodi minime deberetur, ad ipsorum fratrum utilitatem, vel commodum huiusmodi fiant relicta, aut in eos taliter data vel donata procedant, seu quod in morte, vel ab infirmis huiusmodi dandum vel donandum fratribus ipsis existeret, in eorundem dantium, vel donantium sanitate sibi dari vel donari procurent. In quibus per ipsos vitandis eorum intendimus conscientias onerare: ut si (quod absit) per fratres ipsos dolo vel fraude quicquam in hac parte agi fortasse contigerit [præter id, quod eos propterea dictis Sacerdotibus Rectoribus, & curatis teneri volumus] etiam distincta ratio in extremi iudicii examine requiratur ab eis. Ultra portionem autem huiusmodi nihil valeant parochiales rectores curati, & Prælati exigere supradicti, neque illis dicti fratres amplius impendere sint adstricti, neque ad id a quoquam possint aliquammodo coerceri. Nos etenim (ut in cunctis æqualiter, & pacifice favente Domino procedatur) universa privilegia, gratias, indulgentias, verbo, seu scripto, sub quacunque forma vel expressione seu conceptione verborum, a nobis vel prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus cuicunque ordinum prædictorum concessa, necnon consuetudines, conventiones, statuta & pacta, in quantum sunt præmissis, vel alicui præmissorum contraria, ea penitus revocamus, vacuumus, cassamus & irritamus: quinimo cassa, vacua & irrita nunciamus, & decernimus nullius prorsus existere firmitatis. Cæterum universos Ecclesiarum Prælatos cuicunque præminentia, status, vel dignitatis existant, ac Sacerdotes Parochiales, & curatos, sive Rectores prædictos, præsentium tenore rogamus, & hortamur atente, nihilominusque a eis distincte præcipiendo mandantes, quatenus pro divina & Apostolicæ sedis reverentia, prædictis ordinibus, & professoribus eorum habentes affectu benevolenti commendatos, fratribus ipsis non se difficiles, graves, duros, aut asperos, sed potius favorabiles, propitios, ac benignos, piaque munificentia liberales se studeant exhibere: sic eos in prædicationis officio, & b propositionibus verbi Dei, ac in omnibus aliis supradictis, tanquam cooperatores eorum idoneos, & laborum suorum participes prompta benignitate recipiant, ac affectuose admittere non omittant, ut proinde illis æternæ beatitudinis præmium augeatur, & animarum salutis incrementa felicia procurentur. Nec ipsos lateat, quod si secus ab eis agi fortasse contigerit in hac parte, Apostolicæ sedis benignitas, quæ ordinibus, & professoribus eisdem ubere favore prosequitur, & gerit in visceribus charitatis, contra eos non immerito turbaretur, nec eadem æquanimitate pati posset, quin super hoc provisionis opportuna remedium adhiberet: ipsosque nihilominus cœlestis indignatio Principis digna pro meritis rependens, cuius obsequia statim ipsorum sedulitas curiosa prosequitur, minime præteriret.

TITULUS VIII.
DE DECIMIS, PRIMITIIS, ET
OBLATIONIBUS.
CAP. I.

a Al. ita: nihilominus eis distincte præcipiendo mandantes, &c. b Al. & propositionis. c In antiq. cod. etiam impressis desunt hæc tria verba: primitiis, & oblationibus.

Ponit quatuor casus, in quibus Religiosi gravantes, vel fraudantes Ecclesias circa decimas eis debitas, si requisiti per illos, quorum interest, non desistunt intra mensem, vel de usurpatis vel retentis intra duos menses non fecerint emendam, suspensi sunt ab officiis, administrationibus, & beneficiis: & talia non habentes sunt excommunicati. Secundus, tertius & quartus casus ibi, seu qui. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienenfi.

Religiosi a quocunque, qui novalium aut alias decimas Ecclesiis debitas ad eos ex aliqua causa legitima non spectantes, appropriare sibi præsumpserint, aut exquisitis fraudibus, sive coloribus usurpare: seu, qui de animalibus familiarium, & pastorum suorum, vel aliorum etiam animalia ipsa eorum gregibus immiscuerint: seu, qui de animalibus, quæ in fraudem Ecclesiarum in pluribus locis emunt, emptaque radunt venditoribus, vel aliis ab ipsis tenenda: seu qui de terris, quas tradunt aliis excolendas, decimam solvi Ecclesiis non permiserint, aut prohibuerint: nisi post requisitionem per eos, quorum intererit, super hoc eis factam a præmissis destiterint intra mensem, aut si de iis, quæ contra præmissa usurpare, vel retinere præsumpserint, intra duos menses damnificatis Ecclesiis emendam non fecerint competentem: sint, & tandiu maneat ab officiis, administrationibus, & beneficiis suis suspensi, donec destiterint & satisfecerint, ut superius est expressum. Quod si religiosi huiusmodi administrationes, vel beneficia non habeant, eo casu, quo alii supradicti suspensionis, ipsi sententiam excommunicationis incurant, ante satisfactionem condignam nullatenus absolvendi: privilegiis non obstantibus quibuscunque. Cæterum præmissa extendi nolumus ad animalia, quæ per religiosorum ipsorum donatos seu oblatos tenentur: dum tamen illi religiosi eisdem cum effectu donaverint aut obtulerint se & sua.

CAP. II.

Decima beneficiorum alicui concessa, sibi debetur secundum taxationem, & de moneta corrente: nec possunt collectores propter hoc distrabere, vel occupare ornamenta divinis officiis deputata. h. d. Joan. Andr.

Idem in eodem.

Si beneficiorum decima cuius simpliciter concedatur ad tempus, secundum taxationem decimæ in illis partibus, in quibus fiet concessio, consuetam, & ad monetam currentem h communiter ipsa decima levari poterit, & debet. Nec per collectores, levatores, sive exactores ipsius decimæ, Ecclesiarum calices, libros, & alia ornamenta divinis officiis deputata, ex causa pignoris, vel distractionis capi vel recipi volumus, nec distrahi, seu quomodolibet occupari.

TITULUS IX.
DE REGULARIBUS, ET TRANSEUN-
TIBUS AD RELIGIONEM.
CAP. I.

Professi ordinum Mendicantium etiam licite transeuntes ad non Mendicantes, licet administrationes habeant, non habent vocem in capitulo, etiam si alii de Capitulo id concedant: nec deinceps consequi possunt administrationes, Prioratus, vel officia, etiam tanquam Vicarii: nec pro se vel aliis animarum curam gerere: & irritat contra factum. Ultimo ponit casum exceptum. Joan. Andr.

Clemens V. in Concilio Vienenfi.

Ut

a Vide Conc. Trid. sess. 25. de reform. c. 12. b Vide Gemina-nium consil. 137. & Albertum Brunum consil. 98. c De potestate collectorum, & subcollectorum, & an debeat consistere per literas. vide Rotam decis. 266. in novis.

UT professores cujusvis paupertatis ordinis eo libentius, in qua vocati sunt vocatione persistere, transeuntesque ad non mendicantium ordinem in eodem conversari quietius studeant, quo in ipsis discordiarum, & schismatum productiva ambitio reprimetur: sacro concilio approbante statuimus, Mendicantes quoslibet, qui ad non Mendicantium ordines etiam auctoritate Apostolica transeunt in posterum, quive hastenus transeverunt, quavis nunc Prioratus, administrationes, vel officia, aut curam animarum, vel regimen quocunque obtineant inibi, vocem, aut locum in Capitulo non habere: etiam si hoc sibi ab aliis libere concedatur. Ad h prioratus quoque, administrationes, aut quocunque in antea non assumi officia, etiam tanquam vicarios, ministros, vel locum alio-tum tenentes: quodque animarum curam, & regimen nec pro se possint, nec pro aliis exercere. Quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, sit irritum ipso iure, quovis privilegio non obstantem. Ad illorum autem Mendicantium ordines, quos Apostolica sedes eo modo subsistere voluit, ut eorum Professoribus, ita in illis remanere liceret, quod nullum extunc admitterent ad professionem eorum, quibusque concessit licentiam generalem ad approbatos alios ordines transeundi, præsentem nolumus constitutionem extendi.

CAP. II.

Pubes per annum deferens habitum novitiorum, non patenter distinctum ab habitu professorum, intelligitur professus. Joan. Andr.

Idem.

Eos, qui deinceps in discretionis constituti ætate, novitiorum habitum in aliqua religione per annum portaverint, hoc ipso religionem illam decernimus esse professos: nisi huiusmodi habitus in colore, scissura, vel forma se distinctum patenter exhibeat ab habitu professorum.

TITULUS X.
DE STATU MONACHORUM, VEL CANO-
NICORUM REGULARIUM.
CAP. I.

Præmittit exordium breve, in quo constitutionis causam ponit, & generale interdictum Monachorum nigrorum circa exquisitum ornatum, vel notabilem excessum in vestibus, cibis, potibus, equitauris, & lectisterniis.

Clemens V. in Concilio Vienenfi.

NE in agro Dominico, sacra videlicet Monachorum nigrorum religione, indecorum aliquid obrepit, aut vitiosum quicquam perniciose e in segetem coalescat, sed ut in illa potius flores honoris, & honestatis fructus in ubertate succrescant: eis in vestibus inordinatum omnem, seu exquisitum ornatum, aut cultum, necnon in cibis, & potibus, equitauris, & lectisterniis quemvis notabilem interdicens excessum.

Specialiter providet circa vestes habitui proximas, almutias, caputia, calcamenta, zonas, culicillos, calcaria, sellas, & franos ipsorum: & ultimo, circa habitum superiorem. Joan. Andr.

§. 1. Statuimus, ut superior vestis ipsorum habitui proxima, nigri, brunni, aut albi coloris existat, juxta morem apud eos servari solitum in regione, qua degunt: nec in qualitate panni regularis excedatur molestia, nec quærat quod pretiosius, & subtilius, sed quod utilius valeat inveniri. Sit etiam vestis ipsa rotunda per circuitum, & non

a Al. reprimatur. b In manus. vetusto satis & emendato ita: Ad prioratus quoslibet, administrationes, aut quocunque etiam annua officia non assumi, & tanquam vicarios, seu ministros vel loca aliorum tenentes, &c. c Al. sustinere. d Al. liceat. e Al. perniciosam in segetem.

scissa, nec longitudine nimia, aut brevitate notanda: largas etiam manicas habeat usque ad pugnum protensas, non confutitias, vel quomodolibet botonatas. Almutiis de panno nigro, vel pellibus caputiorum loco cum caputiis habitus, quem gestaverint, sint contenti: juxta tamen dispositionem Abbatis scissis super humeros, & honestis caputiis uti possint. In vestibus sendarum pro federaturis non portent. Festivalibus largis, aut botis altis pro calceamentis utantur. Nullus zonam, cultellum, calcaria cum ornatu deferre, aut cum sella clavorum ornata decorata superfluo, vel nimis alias sumptuosa, sive cum freno feraturam ad ornatum habente equitare præsumat. Rursus in locis, in quibus fuerit congregatio duodecim Monachorum, aut supra, intra septa Monasterii Abbas, Prior, aut alius præfatus portet focum de panno, pro focis, aut cucullis in ipso monasterio consueto: Monachi vero alii in monasteriis, in quibus focos soliti sunt portare, debent etiam uti eis. In aliis autem monasteriis, & intra domos, & alios Prioratus, ubi non est tanta congregatio Monachorum, cucullas clausas deferant, & honestas. Cum vero Abbates, Priores, aut alios Præfatos, & Monachos alios extra monasterium proficisci contingeret, focum, cucullam, aut capam clausam habeant, & subtus capam, si eam portaverint, cucullam deferant, aut si maluerint, scapulare. Cum autem ad serviendum in divinis officiis albis, vel sacris vestibus induentur, aut cum occupabuntur in operibus, uti eis liceat scapulari. Verum ne ex diversa acceptatione, quam in diversis regionibus huiusmodi vocabula, focus videlicet, & cuculla dicuntur habere, hæstandi circa præmissa materia relinquatur: cucullæ nomine habitum longum, & amplum, sed manicas non habentem: nomine vero foci habitum, qui longas, & amplas habet manicas, nos intelligere declaramus.

Providet circa Monachorum confessionem, communionem, & expositionem regule, & instructionem novitiorum. Jo. Andr.

§. 2. Sane a singulis mensibus tam in monasteriis, quam extra (sublata occasione quacunque) ad confessionem saltem semel accedant omnes, & singuli Monachi. Et in prima Dominica mensis cujuslibet in monasteriis semper communicent, nisi ex causa forte, quam Abbati, Priori, aut Penitentiariis monasteriorum non differant intimare, eorumque iudicio vel abstineant, vel accedant. Regula quoque cum in Capitulo legitur, ab illo, qui præest ipsi Capitulo, vel alio, cui hoc ipse injunxerit, propter juniores vulgariter exponatur. Novitiis etiam fidelis deputetur instructor, tam in divinis officiis, quam in observantia regulari.

Providet circa venationes, & aucupationes Monachorum. Joan. Andr.

§. 3. Porro a venationibus, & aucupationibus omnes semper abstineant, nec eis interesse, aut canes, vel aves venaticos per se, vel per alios tenere præsumant, nec a familiaribus secum morantibus teneri permittant, nisi saltem vivaria, vel garenas proprias, vel jus venandi in alienis haberent, in quibus cuniculi, vel feræ aliæ forsitan essent, quo casu hoc eis permittitur, dum tamen intra monasteria, seu domos, quas inhabitant, aut eorum clausuras venaticos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibeant personalem.

Punit certos prædictorum transgressores: omnes alios puniri jubens juxta disciplinam regule. Joan. Andr.

§. 4. Si quis autem præmissorum temerarius extiterit violator

R r r 2

a Iste §. comprehendit canonicos regulares, ne rubrica sit superflua, contra l. si quando. ff. de legat. 1. & c. solita. de major. & obed.